

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: Legközelebb megkezdik Kossuth Lajos hagyatékának közzétételét

Forrás:

Világ

3n

1925. 2. 14.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Kossuth Lajos

Idő

"1925"

Személy

Legközelebb megkezdik Kossuth Lajos irodalmi hagyatékának közzétételét

A Magyar Nemzeti Múzeum birtokába 1894 december elején kerültek Kossuth Lajos azon iratai, amelyek irodalmi hagyatékában találtattak. És ugyanakkor a birtokbavéó múzeum és a Kossuth-örökösök között egy szerződés jött létre, hogy e hagyatékban található levelek és kéziratok 1894 március huszadikától számított harminc esztendőn belül nyilvános irodalmi feldolgozás tárgyát nem képezhetik. Ezt a kikötést pontosan be is tartották. Tavaly márciusban lejárt ez a határidő és illetékes körök már hozzá is fogtak a hagyaték feldolgozásához és annak publikálásához.

A Magyar Bibliofil Szemle, e komoly és értékes folyóirat legújabb számában Lukinich Imre bőven foglalkozik, érdekes tanulmány kíséretében, a hagyaték anyagával. Ez az irodalmi hagyaték, a társvilágos és alapos ismertetés szerint, legjelentősebb részében azzal a szerenettel függ össze, amelyet 1866-ig Kossuth Lajos az európai kontinentális politikában játszott. A hagyatékban található minden írás ebből az időből azt bizonyítja, hogy Kossuth résen állt és figyelemmel kísérte az európai politikának minden mozzanatát, különösen az olasz, francia, német és lengyel forradalmi törekvéseket. Mindezt pedig egy szempontból, hogy aktíve bekapcsolódva e mozgalmakba, segítőtársakat és pártfogókat keressen a magyar ügynek. Míg Angliában és az Egyesült Államokban, szerinte az alkotmányos szabadállamok mintaképeiben, a magyarság természetes védelmezőit kereste, az olasz egység helyreállításának idején és az Ausztria-ellenes olasz-francia szövetség megkötésekor mutatnak ezek az emlékiratok és levelek, feljegyzések és gondolatok

a legtöbb aktivitást. Mindezek a remények azonban semmivé lettek, mindez a tevékenység céltalanná lett a villafrankai békével. És 1866-tal tulajdonképpen megszűnik Kossuth szerepe és Kossuth tevékenysége az európai politikában. Egy esztendővel később azonban ismét van politikai szerepe, mert a hatvanhetes kiegyezéssel a neve politikai fogalomná lett Magyarországon, a neve egy párt zászlóján lobog, s ő állandó érintkezésben is van a párt vezetőivel. A hagyatékban maradt iratok tulajdonképpen mind erre a két periódusra vonatkoznak. A korábbi időből csak szórványosan akad köztük egy levél vagy fogalmazvány és egy-egy unikum, mint például ifjúkori értekezése 1828-ból, az éhségmentő intézetekről.

Az első nagyobb csoportja ezeknek az iratoknak törökországi tartózkodása idejéből való, mert tudvalevőleg itt szervezte meg tulajdonképpen az emigrációt. Sok irat, részint a saját fogalmazásában, részint titkáranak, László Károlynak írásával, azokra a próbálkozásokra vonatkozik, amelyekkel beleohajt kapcsolódni az európai politikába, tervek, amelyekben már fölveti a dunai konföderáció eszméjét és, keresvén az összeköttetést az európai államokkal, a magyar ügyet belevigyék az európai köztudatba. Fantasztikus tervek is szerepelnek itt, mint például az, hogy Kis-Ázsiában egy nagyobb birtoktestet kellene vásárolni, s ott egy katonai gyarmatot alapítani, amely a jövőben magyar hadsereg magvát képezné. A gyűjtemény e részének kuriózumai között Kossuth saját kezírásában egy rendszeres török nyelvtan is maradt. A törökországi anyag feldolgozása nagyon jó kezekben van. A hadtörténeti részt Gyalokay Jenő tüzérezre-

des fogja a Történelmi Társulatban ismertetni, az emigrációra vonatkozó anyagot pedig Hajnal István dr. egyetemi magántanár dolgozta fel, s ez legközelebb meg is jelenik. Törökország után az angol és amerikai út emlékei érdekesek a számunkra. Kossuthnak ez az útja tudvalevőleg diadalmenet volt és a hagyatékban tömegben vannak feliratok és üdvözlő iratok, amelyek némelyikén az aláírók ezrei szerepelnek; hírlapok és egyéb nyomtatványkivágások, de természetesen itt vannak azok a felolvasásai is, amelyek az európai ügyről általában és a magyar ügyről és annak jövőjéről tartott. Ezeknek a beszédeinek egy részét könyv alakban adták ki az angol kiadók.

Az angliai tartózkodásba ékelődik bele kirándulása Amerikába, ahová 1851 december hatodikán érkezett. Itt olyan nagy

gyűjteménye

tömegben várták meghívások és olyan nagy tömegben érkeztek hozzá iratok és kérelmek, hogy innen kezdve rendes iktatókönyv tanuskodik Kossuth beérkezett és elküldött írásairól. Fél esztendő alatt ebben az iktatókönyvben 277 olyan levél, felirat szerepel, amelyek, a legváltozatosabb tartalommal, a magyar emigráció vezérének kezéhez jutottak. Nagyrésztük meghívás, üdvözlő irat és kérelem. Vannak köztük egészen furcsák. Így például egy philadelphiai intézet egy hajfűrtőt kér gyűjteményébe. De vannak komolyabb problémák is, mint Ujházy László jelentése, amely a magyar menekülteknek szánt földosztással foglalkozik és Kossuth közbenjárását kéri, hogy szabad helyváltást kapjanak. Viszont magának az adományozott földnek felosztását az amerikaiakra kívánja bízni, mert tart tőle, hogy a magyarok összevesznének rajta. A szomorú adatok közül való a new-yorki magyar menekültek panasza, hogy Angliában milyen rosszul bántak velük és szinte úgy szállították őket Amerikába, mint a deportáltakat. Segélyt kérnek, mert nem tudnak munkát kapni, s az éhenhaláshoz vannak közel. Az emlékkérések között van Ohio állam törvényhozó testületének kívánsága, mely Kossuth ott tartott beszédének eredeti kéziratát kívánta megőrizni. Kossuth amerikai jegyüvetségéről